

Asia: VN/23102/2020

## **Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttöoikeuksia koskevasta asetusalunnoksesta**

### **Osa 1. Yleinen palaute asetusalunnoksesta**

#### **a. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteiden kokonaisuus selkeä ja ymmärrettävä?**

Ei. Osio(t), joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä: [3 §, 11 §]

#### **Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä**

3 §:stä puuttu kotisairaala kokonaan. Lisäksi asetustekstissä tulisi tarkentaa asiayhteyksiin liittyen asiakas/ potilas käsitteitä; terveydenhuollossa käytetään potilaslain mukaista käsitettä ja sosiaalihuollossa puhutaan asiakkaasta.

Lisäksi 3 §:n apteekkipalvelujen osalta; apteekkipalveluja käyttää terveydenhuollossa monet toimijat.

#### **Muutosehdotus em. osion parantamiseksi tai muu kommentti**

Asetus selkeytyisi, kun 3 §:stä 13 kohdasta otetaan pois sana "sairaalan". Lisäksi kotisairaala täytyisi lisätä 3 §:ään.

#### **b. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet toteutettavissa käytössänne olevaan tietojärjestelmään?**

Kyllä

#### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

-

#### **c. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet riittävät kattavat, jotta niiden perusteella voidaan antaa käyttöoikeudet kaikille asiakastietoja käsitteleville henkilöille?**

Ei. Osio, joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä:

#### **Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä**

Tulkinnanvaraisuutta on esim. 3 § ja 11 § ja 16 §. Edellä lausuttu 3 §:stä, 16 §:n osalta pykälän tulkinta jää kunnan arvioinnin varaan, koska sitä ei ole asetuksessa tarkemmin avattu.

#### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

-

#### **d. Kuinka suuren osan työntekijöistä kohdalla käyttöoikeuksien laajuus muuttuu asetuksen myötä?**

Sosiaalihuollon osalta ei todennäköisesti kovin paljoa muutu nykyisestä.

#### **e. Miten asetusluonnoksen mukaiset käyttöoikeudet muuttaisivat ammattihenkilöiden työtä?**

-

#### **a. kustannukset euroina**

Tässä vaiheessa ei ole vielä arvioitu.

#### **b. työmäärä (htkk)**

-

#### **c. muutosten toimeenpanon edellyttämä aika kuukausina**

Toimeenpanoon tulee varata aikaa, mikäli uusia roolituksia käyttöoikeuksiin täytyy tehdä.

#### **d. tietojärjestelmämuutokset**

Kyllä

#### **Jos kyllä, kerro tarkemmin minkälaisia muutoksia**

Tietojärjestelmämuutoksia täytyy tehdä.

## **Osa 2. Käyttöoikeudet terveydenhuollossa**

#### **Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus kaikkiin asiakastietoihin?**

Asetusluonnoksen mukaisesti.

#### **Onko laaja-alainen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?**

-

#### **Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?**

#### **Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

#### **Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

#### **Onko rajattu hoidollinen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Onko hoidon tuen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Kyseisessä säännöksessä tulee olla mukana myös toimittaminen, koska kunnassa voi olla käytössä erilliset apteekkioikeudet, jotka tulevat säilymään ja jotka ovat tarpeellisia (sisältävät myös toimittamisen).

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Tulisiko opiskeluhuoltoon kuuluva terveydenhuolto (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ja opiskeluhuollon psykologipalvelut) olla oma palvelunsa asetuksen 3 §:ssa?**

-

**Mitä potilastietoja opiskeluhuollossa välttämättä tarvitaan?**

-

**Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan opiskeluhuollon potilastietoja?**

-

**Osa 3. Käyttöoikeudet sosiaalihuollossa**

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

Säännöksessä on määritelty laajan asiakasvastuun työtehtävät.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?**

**Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Pykälä tarvitsee tarkennusta. Siinä on määritelty palvelutarpeen arviointi, joka sisältyy laajan asiakasvastuun käyttöoikeuksiin. 12 §:n mukaisissa työtehtävissä työskentelevät henkilöt tekevät myös palvelutarpeen arviointia. Säännöksessä tulisi täsmentää, käytetäänkö tässä tilanteessa eri rooleja.

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

THL:n käyttöoikeusmääräys on koettu toimivaksi.

Päihdehuollon määrittely voisi olla täsmällisempi; pitääkö se sisällään vain korvaushoidon ja terapian, vai tarkoitetaanko tässä laajempaa merkitystä.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?**

**Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

Lastenvalvojan työssä, arvioitaessa onko sopimus lapsen edun mukainen, on tarvittaessa syytä olla tarkempaa tietoa lastensuojelun asiakkuudesta, sillä asetusluonnos antaa käyttöoikeuden ainoastaan asiakkuusasiakirjaan.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?**

**Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Ei vastaa, tulisi olla oikeus lastensuojelun asiakasmerkintöihin, muuten aiheuttaa ylimääräistä ajankäytöllistä ongelmaa, kun tietoja joudutaan erikseen kysymään lastensuojelusta.

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?**

**Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?**

**Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

Mm. lakipalvelut.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Säännös pitää sisällään jonkin verran tulkintaa, että miten erilaisissa hallinnollisissa tehtävissä käyttöoikeudet tulee rajata.

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Mitä sosiaalihuollon asiakastietoja kuraattoripalvelussa välttämättä tarvitaan?**

-

**Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan kuraattoripalvelun asiakastietoja?**

-

#### **Osa 4. Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon muissa tehtävissä**

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

Asetuksen mukaisesti opiskelijalle voidaan antaa työtehtävää ja toteutettavaa palvelua vastaavat käyttövaltuudet heidän toimiessaan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön ohjauksessa. Nykyisellään opiskelijalle tehdään opiskelijarooli sosiaalihuollon rekisteriin palvelutehtävittäin, esim. vammaispalvelut opiskelija. Tällöin roolista voi rajata pois jonkin sosiaalipalvelun, eikä tällöin pääse esim. arviointitekstejä lukemaan. Asetusteksti vastaa nykyistä käytäntöä.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Vastaa.

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?**

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?  
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

## Osa 5. Muu palaute

### **Muita huomioita ja palautetta asetusluonnoksesta**

Lääkehoitoon liittyvät tiedot tulee olla laajat lähes kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivilla terveydenhuollon ammattihenkilöillä. Tämä on välttämättömyys käytännön toiminnan kannalta.

Riskitiedot täytyy näkyä kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttäjillä. Palveluja antavat henkilöt tarvitsevat tiedon mahdollisista muistakin riskeistä kuten lääkeaine yliherkkyyksistä tai esim. asiakkaan/ potilaan väkivaltaisuudesta.

Asetusluonnos vaikuttaa melko selkeältä, joitakin yksityiskohtia toivottavasti vielä kuitenkin täsmennetään.

Lepistö Soile  
Seinäjoen kaupunki